

GOVOR BORISA TADIĆA, PREDSEDNIKA SRBIJE, NA FORUMU SRBIJA – EVROPSKA UNIJA

(Beograd, 9. septembar 2011)

Poštovani predsedniče Evropskog saveta, vaše ekselencije, dame i gospodo, dragi prijatelji, veliko mi je zadovoljstvo da vam poželim dobrodošlicu u Beograd i da otvorim prvi Forum Srbija – Evropska unija. Za Srbiju ovo je događaj od izuzetnog značaja i još jedna potvrda njene evropske orijentacije.

Okupili smo se ovde da kroz dijalog razmenimo zajednička iskustva koja nas vode ka evropskoj integraciji, da razmotrimo političke, ekonomske, bezbednosne, socijalne i druge probleme sa kojima se susrećemo na tom putu od koga ne odustajemo iznad svega zbog naših građana, ali i podizanja kvaliteta organizacije našeg društva i države na viši nivo i konačno stabilizacije mira u Jugoistočnoj Evropi.

Dame i gospodo, biću veoma direktan: Srbija očekuje da u procesu evropske integracije bude tretirana baš kao i sve druge zemlje koje pretenduju na članstvo u Evropskoj uniji. Ne tražimo nikakve privilegije, nikakve olakšice ali, isto tako, ne možemo da prihvatimo nametanje novih i drugačijih uslova koji bi nas izdvajali od statusa drugih zemalja. Mi razumemo da ima i onih koji su nepoverljivi prema daljem proširenju Evropske unije, pogotovu kada se ona suočava sa nizom svojih unutrašnjih problema, uključujući i krizu evrozona. Razumemo takođe da EU ne treba da prijemom novih članica uvozi nove probleme ili konflikte. Međutim, ovde moram da naglasim da je Srbija država koja ne stvara takvu situaciju, koja ne želi takve tenzije. Srbija je država koja rešava probleme nasleđene iz prethodnih vremena, posebno one vezane za politiku konfrontacija i sukoba koja je pratila dezintegraciju Jugoslavije. Srbija je zemlja koja poseduje i političku volju i neophodan administrativni kapacitet za ispunjenje svih neophodnih kopenhaskih uslova.

Zaustavljanje ili veštačko odlaganje proširenja EU pogodilo bi svakako najviše građane ove zemlje, koja je sve učinila da dođe do pune saradnje sa Evropskom unijom i dokazala ukupne kapacitete i potencijale da započne pregovore o članstvu u prethodnom vremenu. Međutim ubeđen sam da bi eventualno zaustavljanje evropskih integracija na prostoru jugoistočne Evrope pogodilo i same interese EU, a posebno onih njenih najrazvijenijih i najbogatijih članica, koje su imale imale velike koristi od proširenja EU i

koje, na kraju, uvek plaćaju cenu nestabilnosti na evropskom kontinentu. Mi očekujemo da će na kraju EU ipak prepoznati kako pozitivne napore Srbije u procesu transformacije sprovođenja dubokih reformi, tako i ukupni doprinos evropskoj budućnosti i stabilnosti na ovom našem zajedničkom prostoru jugoistoka evropskog kontinenta.

Srbija nastoji da bude aktivan činilac u međunarodnoj zajednici, i posebno u evropskom prostoru, da razvija najbolje moguće odnose i saradnju sa Evropskom unijom i zemljama balkanskog regiona. Mir i stabilnost u ovom delu sveta donosi ona politika koja demokratsku i prosperitetnu Srbiju vidi kao ravnopravnog, iskrenog partnera od koga takođe zavisi stabilnost i napredak u Evropi i čiji legitimni interesi zaslužuju poštovanje. Mi smo nakon petooktobarskih promena uvek iskreno radili na izgradnji poverenja, učvršćenju mira i razvijanju pune mere političkih, privrednih, kulturnih i drugih odnosa i sa EU i u našem neposrednom okruženju u Jugoistočnoj Evropi. I želimo da nastavimo sa takvom politikom.

Zato ću još jednom ponoviti da politika koja Srbiju vodi u Evropsku uniju, a to je i moja politika, nema dobru alternativu.

Srbija je demokratska zemlja i u njoj možete čuti i one koji nisu naklonjeni ovakvoj politici, koji misle drugačije. Takvi glasovi dolaze i iz redova opozicije i dela naše javnosti, ali mislim da oni nisu dobri za Srbiju i njene građane i da se ne odlikuju realizmom ili produbljenim poznavanjem mogućnosti i težnji današnje međunarodne zajednice.

Bez obzira na to koliko će EU biti spremna da nas brže ili sporije integriše, mi nastavljamo proces reformi koji nas vodi punom članstvu u njoj, reformi za koje smo uvereni da donose prosperitet Srbiji, da joj garantuju veći kvalitet demokratije, razvoja i stabilnosti, kao i života naših građana. Želeo bih ovde posebno da istaknem fiskalnu i finansijsku odgovornost koju je Srbija pokazala čak i u vreme najteže globalne finansijske krize. Posebno naglašavam, da mi sve reforme sprovodimo zbog nas samih, zbog toga da svi bolje živimo, da mlada generacija ne bude zatočenik prošlosti, već ravnopravan graditelj, sa svojim evropskim vršnjacima, jedne bolje, humanije i pravednije budućnosti, da sredovečni dobiju svoju zasluženu šansu i da starijima obezbedimo zasluženost dostojanstvo.

Ekonomski slom današnjeg sveta Srbija nije uzrokovala, ali plaća ogromnu cenu zaustavljanja razvoja i rasta nezaposlenosti. Uprkos udaru koji smo doživeli, ostali smo na nogama, smanjili spoljnotrgovinski deficit i započeli novu pozitivnu etapu rasta društvenog proizvoda i detektovanja unutrašnje slabosti privrednog sistema Republike Srbije. Naša ekonomija je najvećim delom zavisna od Evropske unije i tamošnja kriza nas upozorava da ekonomske nedaće još nisu prošlost i zato moramo i energičnije nego do sad sprovesti reforme i podsticati proizvodnju i ekonomsku koordinaciju.

Dame i gospodo, niko ne mora da ubeđuje Srbiju da je problem Kosova potrebno rešiti pre ulaska u EU. Mi ovo pitanje želimo da rešimo, jer ono

opterećuje, iznad svega, svakodnevni život naših ljudi i funkcionisanje naše države. Mi činimo sve da to rešimo na način primeren demokratskim i miroljubivim zemljama. Želim da naglasim, međutim, da rešenje za pitanje Kosova mora biti realistično, kako bi se uvažili i zadovoljili interesi svih strana u sporu, a ne na način po kome jedna strana dobija sve, a druga gubi sve. Ukoliko želimo pravično i održivo rešenje i trajnu stabilnost u regionu moramo da sledimo takav put. Ne možemo dozvoliti da upotreba sile i unilateralizam budu atraktivno rešenje za bilo koga.

U ovom trenutku, četiri bitna elementa budućeg rešenja kome svi moramo da težimo jesu: traženje optimalne opcije za sever Kosova, garancije sigurnosti za Srbe koji žive u enklavama u drugim delovima Kosova, status najznačajnijih srpskih verskih spomenika kulture i pitanja imovine države Srbije i Srba na Kosovu. Već sam više puta isticao da su pozivi Srbiji da ukine svoje institucije na severu Kosova, a koje neki netačno nazivaju „paralelnim“, potpuno nerealistični i da mogu imati katastrofalne posledice. Beograd na ovo ne može da pristane, jer se time ugrožavaju vitalni interesi i osnovna ljudska prava Srba na Kosovu. Ukoliko dođe do novog pokušaja da se nasiljem menja realnost na terenu, uz podršku ili prećutnu saglasnost pojedinih međunarodnih faktora, posledice mogu biti veoma teške. U tom slučaju ne bih isključio ni mogućnost da one prouzrokuju novo pomeranje stanovništva i egzodus.

Pozivam sve da dobro razmisle pre nego što se upuste u takav opasan poduhvat, koji može da naruši stabilnost regiona i ugrozi evropski put Srbije i njenu demokratsku stabilnost.

Mi hoćemo da nastavimo našu politiku traženja miroljubivog kompromisnog rešenja kroz konstruktivni dijalog sa Prištinom, koji je već dao nekoliko konkretnih i dobrih rezultata.

Srbija se neće nikada, zarad dobijanja statusa kandidata, odreći šanse za iznalaženje pravednog, održivog rešenja za problem Kosova, jer samo takvo rešenje može predstavljati temelj stabilnosti u regionu i omogućiti istinsko pomirenje među narodima Balkana. U suštini, takav pristup je doprinos i najvitalnijim bezbednosnim i ekonomskim interesima Evropske unije.

Dame i gospodo, saradnja u regionu i dobrosusedski odnosi za nas su od suštinske važnosti. Srbija je uvek spremna da igra konstruktivnu ulogu u rešavanju svih regionalnih problema. Ona se prihvatila da vodi i predsedava brojnim važnim regionalnim inicijativama iz oblasti politike, privrede, bezbednosti i kulture. Posebno bih istakao zajedničku borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, jer to su važni transnacionalni problemi.

Naša zemlja je i do sada sve činila da politika dobrosusedstva i pomirenja u regionu postane i ostane ugaoni kamen stabilnosti i međusobnog poverenja. Sa moralnim imperativom i punom svešću o važnosti ovakvog čina, posetio sam humke nedužnih muslimanskih žrtava u Srebrenici, ali i stratišta hrvatskih i srpskih žrtava u Hrvatskoj i Bosni.

Smatram da bi rešenjem pitanja nestalih i povratka izbeglica bio načinjen još jedan presudno važan korak ka trajnom pomirenju na ovim prostorima.

Svoju odgovornost prema međunarodnom pravnom poretku Srbija je pokazala i hapšenjem svih 46 lica optuženih za ratne zločine pred Haškim tribunalom. Ne radi se ovde o prinudi ili uslovljavanju, već o nastojanju Srbije da u svom pravnom i etičkom sistemu osnaži vrednosti ljudskog života i dostojanstva, da osudi sve zločine i sve one koji smatraju da se samo nasilnim putem rešavaju sukobi među narodima. Ovakav pristup očekujem i od predstavnika drugih naroda Zapadnog Balkana i svih međunarodnih institucija.

I zato i na ovom mestu ponovo tražim pokretanje nezavisne istrage sa mandatom Saveta bezbednosti UN, koja bi rasvetlila zastrašujuće navode iz izveštaja specijalnog izvestioca Parlamentarne skupštine Saveta Evrope o trgovini ljudskim organima na Kosovu.

Srbija ima legitimno pravo i obavezu da štiti prava Srba u regionu i svugde u svetu, a posebno njihov nacionalni, verski i kulturni identitet. Ovakva pozicija Srbije nije u suprotnosti sa našim principijelnim poštovanjem suvereniteta i integriteta drugih zemalja i smatram da ovakva politika Srbije u velikoj meri doprinosi miru i stabilnosti u našem regionu.

Dame i gospodo, Srbija se raduje uspesima naših suseda na njihovom putu ka EU. Hrvatska će za dve godine postati članica EU i na tom putu ima našu nedvosmisleni podršku. To želimo i svim drugim državama u regionu Zapadnog Balkana. Nadam se da će uskoro i Srbija dobiti status kandidata i datum za otvaranje pregovora o pristupu članstvu u EU, uprkos činjenici da smo svesni i drugačijih mogućih scenarija.

U to ime, u ime još bolje i uspešnije saradnje sa Evropskom unijom, pozdravljam još jednom sve učesnike ovog foruma i želim vam uspešan rad i plodan dijalog.